

EBON KRAM (ROOTSI)

TALLINN, 30.11.2008

Esimene varjupaik vägivalda kogenud naistele alustas Rootsis tööd 1978. aastal. Selleks ajaks olid naised Rootsis saavutanud teatud edu võrdse palga, 8-tunnise tööpäeva ja lastehoiu osas kodust väljaspool töötavate naiste jaoks. Paljud naised olid kogenud vägivalda oma partneri poolt. Rootsis on traditsiooniliselt levinud MTÜ-de loomine, seega alustasid naiste grupid vabatahtlikest koosnevate organisatsioonide loomist ning taotlesid selleks raha kohalikest omavalitsustelt. Naiste poliitiline aktiivsus kõigil tasanditel oli kõrge ning seetõttu varjupaik sai raha, kuna naised mõistavad kõige paremini, mida teised naised vajavad ja mida nad tahavad.

Varjupaikade eesmärk on töötada ainult naistega ja varjupaik oli koht, kuhu meestel oli keelatud siseneda. Teine oluline eesmärk on levitada infot selle suure hulga naiste kohta, kes kogevad väärkohtlemist oma kodus.

Varjupaikade liikumine levis kulutulena ja kui mina olin selle president, osales liikumises 10 000 üksikisikut. Vabatahtlikena töötavad naised pidid enne alustamist läbima koolituse, see tähendab, et rohujuuretasandil ei ole ühiskonnas levinud teadmised meeste vägivallast naiste vastu. Varjupaikade esimestel aastatel oli seetõttu palju probleeme ning naised tegid väga suurt tööd, et kaitsta ja peita naisi ning lapsi vägivaldsete abikaasade ja isade eest.

Mõne aasta pärast me mõistsime, et on vaja poliitilisi muutusi naiste abistamiseks. Paljud naised varjupaikadest avaldasid survet kohalikele poliitikutele ja juba 1982. aastal muudeti seadust, mis puudutas naistevastast vägivalda. Sellest aastast alates on koduvägivald kriminaalkuritegu ja ükski mees ei saa öelda, et see on nende isiklik asi.

Me alustasime 1984. aastal lobby-tööd ühiskonnas. Me kutsusime poliitikuid varjupaikadesse, alustades kohalikest omavalitsustest, siis regionaalsetest ja seejärel naispoliitikuid parlamendist ja valitsusest. Sel ajal puudus meil igasugune toetus ajakirjanduselt. Kui me hakkasime esitama nõudmisi ning taotlesime seaduste muutmist, ei olnud me enam kenad ja armsad naised, kes hoolitsesid isetult teiste inimeste eest. Seega me ei pöördunud meediasse, vaid levitasime teadmisi rohujuuretasandil.

Me korraldasime Stockholmis viis suurt konverentsi, kus esinesid väliskülalised, kes tutvustasid uusimaid uuringuid naistevastase vägivalla kohta. Kutsusime osalema ka ministreid ning parlamendisaadikuid.

Meie sõnum hakkas ühiskonnas levima, kui paljud naised leidsid oma elust sarnasusi varjupaikadesse pöördunud naiste lugudega. Me palusime naisparlamendisaadikutel kirjutada esildisi antud temal ning andsime neile selleks vajalikke uuringutulemusi ning infot. Me tõime esile müüte, mis eksisteerivad seoses meeste vägivallaga naiste vastu ning andsime neile edasi lugusid päriselust naiste kohta, kes olid kogenud oma kodus vägivalda.

Üks kauakestvamaid müüte meeste vägivallast naiste vastu, ja võibolla ka kõige raskemini hävitatav on see, et panna vägivalda kogenud naised mõistma, et armastus on õnnestav ja kaunis. Armastus tähendab, et sa hoolid oma partnerist ja tahad tema koormat kergendada. Vägivallatsev mees ütleb sulle samuti, et ta armastab sind ja see ajab naise nii segadusse, et ta ei lahku oma partnerist. Naine peab mõistma, et armastus ei ole see, mis haiget teeb, haiget teeb vägivald ja väärkohtlemine naise suhtes. Ja vägivallatseja võib olla nii hea kui ka kurjategija. Naine peab valima, kas ta tahab jääda ja kogeda veel rohkem vägivalda või ta lahku. Ta ei saa muuta meest, ainult mees ise saab seda teha.